

Marika Agu

Teater N099

Pilv. Paks pilv.

Palava päeva paks pilv.

Palava päeva parim paks pilv.

Palava päeva parim paks pilv peesitab.

Palava päeva parim paks pilv peesitab parajasti.

Palava päeva parim paks pilv peesitab parajasti poolärkvel.

Palava päeva parim paks pilv peesitab parajasti poolärkvel Pärnus.

Palava päeva parim paks pilv peesitab parajasti poolärkvel põlevas Pärnus.

Pilv. Püüdlük pilv.

Püüdlük pehme pilv.

Püüdlük pehme pilv platvormil.

Püüdlük pehme pilv peegeldab platvormil.

Püüdlük pehme pilv peegeldab platvormil pihviga.

Püüdlük pehme pilv peegeldab platvormil pobiseva pihviga.

Püüdlük pehme pilv peegeldab platvormil pikalt pobiseva pihviga.

Püüdlük pehme pilv peegeldab platvormil pikalt pobiseva pihviga põõsast.

Püüdlük pehme pilv peegeldab platvormil pikalt pobiseva pihviga puhvis põõsast.

Pilv. Peadpidi pilv.

Peadpidi perses pilv.

Peadpidi perses pilv paugutab.

Peadpidi perses pilv paugutab põllul.

Peadpidi perses pilv paugutab punasel põllul.

Peadpidi perses pilv paugutab punasel põllul pudrukuule.

Peadpidi perses pilv paugutab punasel põllul pidevalt pudrukuule.

Peadpidi perses pilv paugutab punasel põllul pidevalt puiseid pudrukuule.

6.–15. oktoober 2016

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

V Artishoki Biennaal

Liisi Aibel

Teater N099

Kui pilved ei pillu enam sädemeid,
kui kadunud on värvide kõnetuju,
kui kauguste laul on lakanud,
kui ritsikate riitus rohus
on lõplikus raugemisohus,
kas sind siis ei vaeva su südame süvenev vaikimine?
Puud painduvad tuultepäri.
Tugevatel tunnetel on sügavad varjud.
Ära päri, miks me jälle peame puhkama ...
Tahe kestab kauem kui kahetsus.

Artur Alliksaar „Välkvisioon”

Kui kauaks lubavad inimesed enda järel ootama jääda, kui kiiret pole kuhugi? Kui „Ootesaali improvisatsiooni” esimest korda nägin, oli absoluutselt põnevaim osa kogemusest see, kuidas Sigrid Viiri teos publikuga manipuleeris. Esmalt istusid kõik pimedasse saali, suunaga valguskuubi poole. Aimus mõtlikkust, aga ka ootusärevust. Mis küll hakkab saama, küsiti eneselt. Möödus viis, kümme minutit. Midagi ei juhtunud. Tekkis ärevus, et nii vist jääbki, aga mida siis oodata? Viieteistkümnendal minutil lõi helendama esimene nutitelefon ekraan, sest pinge iseenese mõtete ja helendava valguskuubi vahel vajas päevauudiste filtrit. Kahekümnendal minutil tõusis esimene julge püsti ja läks teost lähemalt uurima, et veenduda, kas tõesti ei liigatanud ennist fotopinnal midagi kummalist? Tõusis teine, kolmaski, kolksatas saaliuks ja esimest korda paistis fuajeest hoomav valgus, mis äratas needki, kes istusid endiselt omal kohal – hüpnoosiseisundis või lihtsalt oskamatuses midagi mõistlikumat peale hakata. Lahkuti. Tilkudes, aga sõnatu ühise otsusena. Oodata ei julgenud enam keegi.

6.–15. oktoober 2016

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

V Artishoki Biennaal

Eero Epner

Teater N099

Istun vanalinna kohvikus. See on väike ja hubane, ühe Skandinaavia riigi saatkonna kõrval, miski pole turvalisem kui see siin. Klaasvitriinis on mitmel riiulil suured kandikud šokolaadikommidega. Need on tehtud käsitööna ja neil kõigil on nimed, nagu on nimed lastel ja koertel. Aida. Othello. Madame Butterfly. Godunov. Aida. Peer Gynt. Rivi lõpus on Romeo ja Julia. Loen sedelilt, et see on mandli ja kaneeliga maitsestatud koorekreemiga täidetud mahedamaitseeline kompvek. Nii see läheb. Suured draamad muutuvad kommideks, traagilised kannatused täidetakse kaneeliga. Tellin kuuma šokolaadi.

Istume ühe Soome lavastajaga ja proovin teha temaga intervjuud. Küsin teise küsimusena, kus on armastus tema lavastustes, ja neljandana – kus on jumal. Suuremalt ei ole võimalik alustada, eepilised teemad tuleb kohe laiali laotada. Me räägime üle kahe tunni. Ta sööb ära kaks Othellot. Kui olen diktofoni juba kinni pannud, jõuab ta ringiga tänasesse päeva. Hetke, kus elu dramatiseeritakse. Facebook, Instagram, tehnoloogilised vahendid, meedia, poliitika – elame ajastul, kus kõik on teater ning igaühel on võimalus oma individuaalsus lavale tuua ja nähtavaks teha. Mida siis teater üldse saab teha? Mis on teatri šanss maailmas, kus kõik on niigi teater? „Igavus,” ütleb lavastaja. Tuleb teha igavuse teater. Koht, kus elu ei dramatiseerita, vaid dedramatiseeritakse. Tõmmatakse käsipidur sündmustele ja karakterite dünaamilisele arengule. Luuakse keskkond, kus justkui ei juhtu midagi. Peatatakse aeg. „Igavuse teater,” ütleb lavastaja. „See meeldiks mulle.” Ta naerab valjult. Tema jalas on pikad nahksaapad. Ta on hakanud mootorrattaga sõitma. Panen diktofoni seljakotti. Märkan, et seal on telekapuldid. Võtsin need kaasa, et lapsed ei saaks koju jõudes telekat vaadata. Astume tänavale. Kõrvalmajal lipendab kollaste kroonidega sinine lipp lõdvalt olematu tuule käes.

Võib-olla kunagi see juhtubki – igavuse teater. Koht, kus me vaatame midagi, kus vist ei juhtugi midagi. Tühja ruumi. Ühte näitlejat, kes istub ja ei tee midagi. Või pilti pilvest. Mitte pilve ennast (see oleks liiga dramaatiline), vaid tema tasapinnalist kujutist. Me igavleks, igavleks kollektiivselt. Aga me vaataks seda pilti. Me ei lahkuks. Võib-olla hakkaks me mõne aja pärast ka seda pilve dramatiseerima. Prooviksime ette kujutada, mis on tema sees. Mis tema taga. Mida ta meenutab. Keda ta meenutab? Mis on need täpikesed seal? Aga võib ka juhtuda, et me ei hakka igavuse teatris kunagi midagi dramatiseerima, tihendama, kujundit looma. Võimalik, et paari tunni pärast lepime me kujutisega pilvest sellisena, nagu ta on – kujutisena pilvest. Ja siis lepime me ka kõige olevaga tema igavuses. Me kogeme igavust ja ütleme, et see on okei, et olemine ongi igav. Me vaatame kujutist pilvest ja ütleme, et siin ei olegi midagi, olemine ongi säärane – seal ei olegi midagi.

Kui kerge oleks sellises teatris olla.

Ma tahan sellises teatris olla.

6.–15. oktoober 2016

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

V Artishoki Biennaal

Eik Hermann

Teater N099

Oodates sisu I

Info ülekülluse ajastul muutub kõige väärtuslikumaks ressursiks tähelepanu, kirjutab Michael H. Goldhaber. Mida rohkem on infotükke, seda vähem igaühele neist tähelepanu jagub ja seda tihedamaks muutub konkurents tähelepanu nimel erinevate infotükkide, aga ka inimeste vahel.

Selles kontekstis saab rääkida tähelepanu püüdmisest ja võitmisest. Meelitus-signaali, mis täidavad meie füüsilist ja virtuaalset avalikku ruumi, tõmbavad meid aina rohkematesse suundadesse korraga.

Meelitus on kahtlemata mõnus. See tekitab mulje, et midagi head on varsti juhtumas. Õigupoolest, kui ma meelitustele järele annan, siis minus midagi juba juhtubki: ma panen ennast valmis. Isegi kui ma olen pealtnäha täiesti passiivne, on mu kehameel pidevalt aktiivne. Ootused on üles köetud, aga keha ka. Mida tihedamini seda juhtub, seda harjumuspärasemaks see saab. Ühel hetkel ma ei saagi enam teisiti: muutun rahutuks, kui pinge langeb ning ootused ja keha korraks jahenevad. On see halb või hea?

Helilooja John Cage peab igavust ja rutiini loomingu üheks oluliseks komponendiks. Ta kirjutab, et kui tal parajasti ideid ei ole, siis ta teeb midagi lootusetult igavat, näiteks koorib kartuleid. Õige pea on ideed platsis.	Kirjutades raudteejaamade ooteruumidest, nendib Tõnu Õnnepalu, et neis on midagi olulist muutunud. Vaksalites „ei istuta enam mitte pika teekonna, vaid kojujõudmise ootuses”. Sama saaks öelda pea kõikide ooteruumide kohta. Aga ooteruumid on ühtlasi igavlemise ruumid.
Millal teil viimati igav oli? Kui kaua see kestis? Oli see meeldiv või ebameeldiv?	Kas igavuse puudumist tuleks pühitseda kui tõhususe kasvu? Kui võitu debiliseeriva ja nüri rutiini üle? Või tähendab see kujutluste kasvukohtade vaesestumist?

6.–15. oktoober 2016

Miks näitab Sigrid Viir meile pilti pilvest (valguskastis)? Ma ootan midagi veel. Ma ootan, et see pilv muutuks, et midagi juhtuks. Ma tahan midagi, millele sõnad taha hakkaks. Või vähemalt mingit mõju. Midagigi! Aga Sigrid Viir ei anna mulle seda. Ei mingit sisu. Ta valmistab mulle pettumuse. See on hästi valmistatud pettumus. Pettumus on igavusele üsna lähedane: kui mitte ema, siis vähemalt lähisugulane.

Oo, milline julgus! Enamik inimesi tahavad jääda meelde, ütelda midagi olulist. Ja kardavad olla igavad, valmistada pettumust. Selle asemel annab Sigrid Viir meile midagi, mida me ei taha, aga vajame. See on kehameeleline mõjutaktika, mida võiks nimetada moraliseerivaks, aga ka ravivaks.	Oo, milline laiskus! Lõppude lõpuks võiks sama rääkida igasuguse kunstiteose kohta, mis ei tööta. Valmistada teos, mis peabki pettumust valmistama, õnnestuma oma luhtumise läbi, on kõige suurem kindla peale minek üldse. On see halb või hea?
--	--

V Artishoki Biennaal

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

Liisa Kaljula

Teater N099

Olgu õn
nistatud se
e päev, kui n
ägin taevas sü
ame kuj
list
lve. S
ähend
ab, m ul ei olnud tol p
äev al mida gi paremat t eha, k
ui pe ad kuklasse ajada. Ja p ea ku
klasse ajamine on põhimõtte liselt
sama mis lakke sülitamine, kingarin
aga kivikese togimine, enda ette vil
stamine või meelega mööda laulmin
e. See on see eimiski, milles on virt
uoossed lapsed ja mida täiskasv
anud õpivad suurimate rask
ustega joogatunnis.

6.—15. oktoober 2016

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

V Artishoki Biennaal

Jan Kaus

Brian Enol on album „Music for Airports” – meditatiivne, ühtaegu monotoonne ja sugestiivne muusika, mille ainus probleem on see, et ma pole seda siiani üheski lennujaamas kuulnud. Lennujaamades kipume enamasti aega raiskama, tunnid nendes moodustavad mördi, mis ei tundu sobivat muuks, kui vaid sündmuste märkamatuks liitmiseks. Ma ei tea, kas Eno helide kõlamine ootesaalides muudaks midagi – siiski on võimalik, et mõnes tukkuvas reisijas võib hakata otsima vormi tunne jõudeajast, mis pole ainult vahend, vaid ka eesmärk. Ootamiselegi võib tekkida oma sisu. Eno muusika meenus mulle kohe, kui nägin Sigridi Viiri tööd: pimedas saali keskele riputatud fotot üksikust, peaaegu südamekujulisest pilvest. See pilv muutis teatrisaali kohe ootesaaliks, tekitas mõtte, et kohvikute asemel võiksid teatrikülastajad istuda vaheaegadel sarnaste pilvefotode ees. Aga miks ootesaal? Ennekõike seetõttu, et pilve kuju ei paista esmapilgul sugugi juhuslik – vaataja hakkab nagu vastu tahtmist ootama. Kas pilv liigub kuhugi? Kui ta liigub, siis liigub ju vaataja temaga kaasa. Vaataja võib hakata ootama hetke, mil pilv teostaks või loovutaks oma potentsiaali – lubatud kujule kas lähemale või vastupidi. Seejärel jääb vaataja lihtsalt jälgima, kas pilv ülepea muutub või mitte; kas kujutis on pandud fotole või filmile? Kuna pilv ei muutu, võimendub kahtlus, et selle kuju oli ikkagi juhuslik. Või läheb sellega pigem nii, nagu siis, kui Priit Pärna Tagurpidi-Ants heitis pilgu üle õla: „Ettevaat... Tahtsin öelda – tahavaatust. Ei, ikkagi, ettevaatust!”? Teisisõnu: „Tähenduslik! Ei, juhuslik! Ei, ikkagi tähenduslik!” Äkki võib vaatajale korraga tunduda, et ei kobruta enam pilv, vaid omaenda aju. Aga kui sai öeldud, et pilv muudab teatrisaali ootesaaliks, võiks küsida: mida sellisel juhul oodata? Võib-olla ei saagi küsimust nii püstitada. Äkki ei tohikski midagi oodata, vaid tuleks lasta aeglusel enda üle võimust võtta. Või kui seda ei suuda, siis esitada küsimus vastupidi: mida mitte mingil juhul ei tasu oodata? Noh, näiteks seda, et nõnda nagu pildil, on ka väljaspool pilti.

Teater N099

6.–15. oktoober 2016

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

V Artishoki Biennaal

Kaarin Kivirähk

Teater N099

/On kell kolm päeval ja õhtusöögini veel parajalt kaua aega. Miskipärast on kogu internet jälle maas ning õues paks putukate sumin ja kuum päike, mis teevad isegi varjus olemise võimatuks. Nii suundungi ma jahedasse maakööki, kus saab veel näksida lõunasöögi jääke, ja vajutan mängima teleka. Muidugi näitab see ainult kolme kohalikku kanalit, neist veel ühte miskipärast mustvalgelt. Parajasti on reklaam ja tundub, et ka teleprogramm on kuumusest halvatud ning jooksub ainult lõputuid teleturu reklaame, kus aktiivne hääl järjekordseid kaalulangetusmasinaid maha üritab müüa./

TOP SHOP esitleb: Sigrid Viiri „Ootesaali improvisatsioon”

Kas Eesti kunst on igav? Kas galeriide programm ajab haigutama? Kas tahaksid, et näitused oleksid atraktiivsemad? Oled nõus pigem istuma neli tundi suveteatris vihma käes, kui veetma kolm minutit Hobusepea galeriis?

Jah? Seda me arvasimegi!

Kas meil on sellele lahendus? Muidugi mitte! Aga teatud vahenditega võib vähemalt sõpradele jätta mulje, et sind tegelikult huvitab kunst!

Tutvustame uut ja lihtsamat moodust, kuidas seda teha! Sigrid Viir on välja tulnud ootamatu lahendusega!! See lihtne valguskast koos abstraktse fotoga pilvedest on lihtne ja arusaadav. Sa võid seda vaadata koos perega. Sa võid teost vaadates magada, aga keegi ei märka, sest seda näidatakse mugavas pimedas teatrisaalis, mitte ilma toolideta valgese ruumis! Sa võid seda vaadata koos väikeste lastega. Ei mingeid paljaid naisi ega kahtlaseid geilugusid! Sa ei pea lastele midagi seletama. Sa võid selle teose isegi koju osta.

Helista nüüd kohe ja telli Sigrid Viiri valguskast vaid väikese summa eest! Kuid oota! Kui helistad kohe, anname sulle kaasa ka Coca-Cola pudelid, mis olid väljas kunstniku näitusel „Import Export”!

Kuid oota! See pole veel kõik!

Helista nüüd ja vaid lisa viie euro eest saad juurde veel ka KUNST.EE tellimuse KÜMNEKS AASTAKS! See võimaldab sul kursis olla kõigi põnevate kunstisündmustega KÜMME AASTAT JÄRJEST! Krista Piirimäe kirjutab Tartu Kunstimaja kõigist näitustest! Andreas Trossek kirjeldab Eesti kunsti hetkeseisu! Jaan Elken arvustab Veneetsia biennaali! Või oota – sa saad selle tasuta!

Jah, sa ei suuda seda uskuda, aga nii see on – kõik need asjad on sinu, kui helistad kohe numbril, mida näed ekraanil. Kuid vaata ja imesta! Ka see pole veel kõik! Helista kohe ja saad kogu järgmise aasta EKLi galeriide näitusekutsed postiga! Sa ei taha seda? Pole meie mure! Meil on sulle nipp! Kogu aasta jooksul saadetud KUNST.EEd ja EKLi galeriide kutsed elutoa lavale ning kõik külalised kummardavad aupaklikult, nähes, et oled „kunstiinimene”.

Pakume erakordset võimalust tutvuda Sigrid Viiri teosega nüüd ja kohe! Pärast saalist väljumist kirjuta külalisteraamatusse oma nimi, et ka su naabrimees näeks, et huvitud kunstist! Kõigi näituseküllastajate nimed koos saalis viibitud ajaga trükitakse tabelina ära laupäevase Postimehe vahel ilmuvases erilehes! Nüüd on sinu võimalus!

6.–15. oktoober 2016

V Artishoki Biennaal

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

Eha Komissarov

Teater N099

Kallis Sigrid Viir!

Õnnitlen Sind mõtte puhul esineda ootamise ja igavuse teemaga Teater N099 tähenduslikul pinnal. Saali vajaduste seisukohalt mõjub Sinu tillukene A4-formaadis foto provakatiivselt ja äratav soovi mõtelda, et Sind ei liiguta sissepühitsetud vuajeristlike pealtvaatajate kohalolu ja oled plaaninud väikest vastasseisu.

Ootesaal, mida moesolevad filosoofid kutsuvad mitte-kohaks, ent taandub tegelikuses transpordivõrgustiku ripatsiks, kus automaadist saab pähkli-paki osta, huvitab ja kütab üles, nagu Sa kindlasti tead, kriitikute ja kultuuriteksti kirjutajate kujutlusvõimet.

Oh, pähkli-paki eest vabandan, sest Sinu foto on vabastatud olmesaginast ja annab täiuslikult edasi ootekoha jahedat impersonaalsust. Foto, mille oled pealkirjastanud „Ootesaali improvisatsioon”, kirjeldab mittekoha lõksus indiviidi tüüpikäitumist, kes parema puudumisel peab akendest avanevaid vaateid registreerima. Sinu foto mõjub meditatiivselt ja toob meelde, et sõnakujult on igavus mõnusalt lähedal sõnale igavik, küllap neid miski omavahel seobki.

Igavik peaks ka post-interneti kunsti fotokeele jaoks, mida esindad, sobima paremini kui igavus. Uues fotokeeles välditakse draamat ja jäetakse kontekstile viitamata lootuses, et saab alateadvuse liikuma. Kättejõudnud läbitungimatu foto ajastul ei ole foto enam dokument, see ei viita sündmuskohale ega hooli väljenduslikkusest. Uue foto loojad usuvad, et seljatades foto dokumendina, on edaspidi tegemist fotoga kui globaalse metafooriga.

Tunnustatud brikolöörina oled kombineerinud vaatamiseks taeva, milles kujuvõtivate pilvekujundite jälgedes tabad ummikuid ja umbeid. Krüptid taevasse vastandlikke sõnumeid ja räägid igavusest ummikusse ajaval viisil.

Sinu E.K.

6.–15. oktoober 2016

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

V Artishoki Biennaal

Alvar Loog

Teater N099

Daam koerakesega

Olen kuulnud paari inimest heldimusega meenutamas, et ta pole oma elus kunagi ega kuskil sama mõnusalt maganud kui mingil käsu korras külastatud ooperi- või balletietendusel, mis oli oma igavuses teadvusele liiga palju kanda. See on hea näide kunsti rahustavast mõjust, mis sest, et saavutatud soovimatult.

Kunstnik Sirgid Viir mängib oma teoses igavusega teadlikult ja eesmärgipäraselt. Ta paistab uskuvat igavuse potentsiaali, näib hindavat elu pausikohti, kus teadvusel on mõtete ja tunnete toorainet mitte üle (nagu tänapäeva inimesel tavaliselt), vaid puudu. Igavus on tänapäeva heaoluühiskonnas, kus teave ja meelelahutus püsivad ööpäev ringi meist ainult telekapuldi klõpsu, nutitelefoni näppimise või arvuti hiireklõpsu kaugusel, seega vist suhteliselt defitsiitne meeleseisund. Ning nii oleme jõudnud olukorda, kus inimene vajab kunsti mitte niivõrd oma tundeelu, mõtlemise ja kujutlusvõime ärgastamiseks, vaid hoopis uinutamiseks?

Saalis valitseb leinamaja ootesaali meeleolu: vaikne, rahulik, isegi teataval määral pidulik. On tunne, nagu viibiks eikusagil. Eksponeeritava teose miniatuursus näib olevat taotluslikult pöördvõrdelises suuruses ekspositsioonipinna mastaapsusega. Pildil on pilveke. Töö ise kannab pealkirja „Ootesaali improvisatsioon”. Mida siin oodatakse? Elu mõtet? Und? Surma? Pulsi alanemist? Godot'd? Tähendust? Minu jaoks töötab see pilveke kujundina täiesti tühikäigul, ta ei väljenda midagi peale oma pilvesuse. Mida ongi ilmselt taotletud. Kuid ta ei rahusta mind, pigem teeb närviliseks, tekitab asjakohatuid küsimusi.

Mida kunstnik seda pilvekest pildile pannes silmas pidas? Meenub Anton Tšehhovi „Kajakas” tegelasena esinev kirjanik Trigorin, kes kurdab oma elukutse üle: „Kirjutan vahetpidamata nagu postihobusel ja teisiti ma ei saa. Näen pilve, mis on tiibklaveri moodi. Mõtlen: mingis jutus tuleb ära mainida, et taevas ujus pilv, mis oli tiibklaveri moodi”. Sigrid Viiru töös esinev pilv on südamekujuline, justkui kergelt kreenis süda. Kas sarnaselt Trigoriniga, kes tundis kompulsivset sundi pilvi meelde jätta ja kirjeldustes kasutada, tajub Viir oma elukutse ohvrina kohustust pilvi pildistada ning biennaalil eksponeerida? Ja üleüldse: miks ma pole enam ammu Tšehhovit lugenud?

Viir kirjutab saatetekstis, et tema teos on võimalus tundmatusse põikamiseks. Mina põikasin sellega kohtudes hoopis tuntu ja armastatu juurde, mida Tšehhovi looming endast minu jaoks kujutab. Viir lisab, et „Ootesaali improvisatsioon” on filter, mille läbimisel jõutakse kohale. Kuhu? Mina jõuan tagasi teatri jalutussaali ja sean sammud koju. Olen elektriseeritud, pulss on elevusest päris üleval. Kas jõuan enne uinumist täna veel paar tunnikest Tšehhoviga veeta? Ja sitta neist näidenditest, hoopis tema jutustused peaks üle lugema!

6.–15. oktoober 2016

V Artishoki Biennaal

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto

Hanno Soans

Teater N099

Pilved ja tähenduse piisknakkus

Kas pole mitte nii, et loodust vaatame me enamasti mingi kõrvaltvaataja pilguga? Justnagu ei annaks loodusnähtused end meile populaarteaduslike seletusteta lõplikult kätte ja jääksid psüühikas pigem kuhugi kaugele, hõredalt asustatud, teadvusest koormamata äärealadele ...

Ma tean ühte inimest, kes tahab oma filosoofia lõputöö kirjutada tuulest. Ma tean, et kadunud Michael Baxandall, uue kunstiajaloo üks juhtfigure, on põhjalikult kirjutanud liivadüünidest, nende vormumisest looduses ning sellest, kuidas nende tajumise ja süstematiseerimise protsess on intrigeeriv analoogia meie tajude toimemehhanismidele. Samavõrd võiks pilved, kui isegi välja jätta nende teaduslik klassifikatsioon, millel on oma valgustusajast tänapäeva ulatuv põnev ajalugu, olla metafoor sellele, kuidas meie mälu ja tunnetus loevad abstraktsetele vormidele sõnu peale. Näiteks Leonardo da Vinci olevat kunstnikule kujutlusvõimeharjutuseks pilvedest erinevaid vorme välja lugeda soovitanud. Kuigi võime tõdeda, et pilved omavad juba iseenesest mingit vabade assotsiatsioonidega seostatavat tähendusvälja, on seda konkretiseerida üsna raske. Pilved on siiski lõppude lõpuks iseenesest suhteliselt pretensioonitud. Möödujad. Samas võivad pilved aga ka midagi varjata. Lennuk sõidab pilve ja pilvest jääb vaid valge piim.

Kuid meil pole silme ees mitte üksnes pilv, vaid ka pilt. Ja lisaks veel teame, et see on konkreetset kunstnikuintensiooni kandev pilt, ruumiolukord, mille autor Sigrid Viir on loonud konkreetse koha jaoks ja pealkirjastanud kui „Ootesaali improvisatsiooni”. Kõnealune pilvetups pildil, mis ripub seepiatoonis A4 valguskastina keset tumedat teatriruumi parteriridade suhtes kesksel positsioonil, õrritab mind kui vaatajat selgelt mingi varjamatu pretensiooniga, mida pilvel loodusnähtusena eales ei oleks. Millegipärast on esimesest pilgust selge, et see pole stfaaž, mille ümber tegevus toimuma hakkab, vaid – kui seda nii saab nimetada – tegevus ise. Ta on justkui eimiski ooterežiimil, kuid samas valmis terve „etenduse” enda kanda võtma, sest on esimesest pilgust ilmne, et siin ta on ja siit ta kuhugi ei liigu. Vaataja võib istuda oma kohale parteris ja vaadelda ei midagi muud kui teatri mustas kastis hõljuvat üksikut pilve. Kontempleerida selle staatuse üle pildina. Kas küsimus on teatrimeediumi sisemise dünaamika ja pildiks taandatud pilve staatika vahelises pinges? Või on siin küsimus eelkõige kõiges selles, mida kujutatud ei ole?

Vaatan kolmandast reast, vaatan viiendast reast, istun tagasi esimesse ritta, mõtiskledes teose dimensioneerituse üle. On ju A4 meie pildi- ja eriti tekstistandardi keskne, neutraalseim, levinuim formaat. Äkitselt taban ma midagi foto pinnal. Mingi kerge müra, miskit justkui oleks esiplaanil õhku pihustatud, midagi, mida võib samahästi pidada häireks pildiplaanis ... Ent see ei saa olla juhuslikku laadi. Ei saa olla eksitus.

Alles hiljem saame kunstniku käest teada, et tegu on süljega, mis paradoksaalselt võiks osutada põlgliku sülitamisenähtuseks igasugustele tõlgenduslikele ekstsessidele. Ent samas võib kehtida ka sürrealistidelt laenatud võrdlus süljest kui keelega, väljendusega kaasa loksuvast õõvastav-tähenduslikust materiasest. Lõppude lõpuks võivad nad ka ühte sulada, kuna pole nad kumbki muu kui difusioonis õhku pihustuv vesi. Neutraliseerununa kaob ka tähenduse piisknakkus.

6.–15. oktoober 2016

V Artishoki Biennaal

Sigrid Viir

OOTESAALI IMPROVISATSIOON
Valguskast, A4 foto